

Beste leden en relaties,

Het is al weer half november en Sint-Nicolaas is weer in ons land aangekomen. Vol verwachting klopt ons hart wat voor cadeaus hij voor ons in petto zal hebben op 5 december.

Uiteraard zijn jullie allemaal braaf geweest en daarom verschijnt ook deze maand weer onze nieuwsbrief bij alle abonnees in de mailbox. De luisterpiet heeft goed zijn best gedaan en weer een grote hoeveelheid aan nieuwtjes, feiten en heemkundige wetenswaardigheden bij elkaar gesprokkeld. Veel leesplezier.

Bestuur en Werkgroep Communicatie.

Ons periodiek De Schééper

In april 1989 verscheen de eerste editie van ons toen nieuw uit te brengen heemkundig periodiek "De Schééper". Een grote groep enthousiaste, maar vooral zeer deskundige redactieleden hebben zich sindsdien met verve op hun geesteskind "gestort" en presenteren in december van dit jaar editie 134. Meer dan een compliment waard!

De artikelen die zij onze lezers in die tijd voorgeschoteld hebben varieerden van de stoomtram (1897 – 1937), natuur, "bisjes", dialect, gesprekken met echte Reuselnaren, soldatentijdschrift "De Brug" en smokkelen tot archeologische opgravingen en herdenking van de bevrijding van Reusel in 2019. Kortom, een scala van onderwerpen waar ongetwijfeld voor elk wat wils bij zal zitten om even je herinnering op te frissen.

DE SCHEEPER | JAARGANG 33 | NUMMER 130 | september 2021

In dit nummer o.a.
In gesprek met een echte Reuselse
Smokkelen in Reusel (1)
Een Reuselse familie in beeld

De Schééper

Wij willen dan ook heel graag iedereen, die enige heemkundige interesse heeft in haar of zijn gemeente, oproepen een abonnement te nemen op ons geweldig blad; voor de prijs hoeft je het zeker niet te laten, een pakje sigaretten kost bijna nog meer dan een jaarabonnement: abonnementsprijzen - € 14,00 per jaar (binnen Reusel) - € 23,00 per jaar (binnen Nederland).

Aarzel niet maar meld je aan via adminscheeper@heemkundereusel.nl en je zult er geen spijt van hebben.

Wij feliciteren

Stichting Brabants Heem met haar 75-jarig jubileum tijdens de feestelijke bijeenkomst in het Noordbrabants Museum op 20 oktober, met dank voor de mooie herinnering "Tradities in Brabant".

Heemkundekring Weerderheem Valkenswaard met het 70-jarig jubileum waarvan 24 oktober 1952 de oprichtingsdatum was. Gelukwensen voor alle heemkundefleden met dit behaalde jubileum.

Heemkundekring Corsendonca met de uitgave van het nieuwe fotoboek Oud – Turnhoud 60 jaar later, waarvan de presentatie zal zijn op 2 december 2022 in GC Heischuur in Oosthoven en waarbij menigeen zal verzuchten: "Mijn dorp, ik weet nog hoe het was ..."

Museum Vondhoeve

Tijdens de donkere dagen rond Kerstmis wordt bij de Vondhoeve een grote verzameling kerstgroepen van over de gehele wereld tentoongesteld, van klein tot ruim één meter hoogte.

Mogelijk voor jong en oud een mooie bestemming om te bezoeken; de tentoonstelling is rolstoelvriendelijk en de inwendige mens wordt ook niet vergeten.

Openingstijden dagelijks vanaf 18 december tot en met 8 januari van 10.00 uur tot 20.00 uur; 1e Kerstdag en 1 januari gesloten. Aanmelding van grote groepen wordt op prijs gesteld +31 653 72 46 98 of +31 640 17 32 66 Locatie: Vond 49 in Poppel (B)

Reusel Sport in de "Vurstelling"

In het eerste kwartaal van 2023 zal in de "Vurstelling", onze expositieruimte in de Heemkamer een tentoonstelling plaatsvinden met als thema "Voetbal in Reusel" van begin vorige eeuw tot nu, ingericht door een groep leden van Reusel Sport.

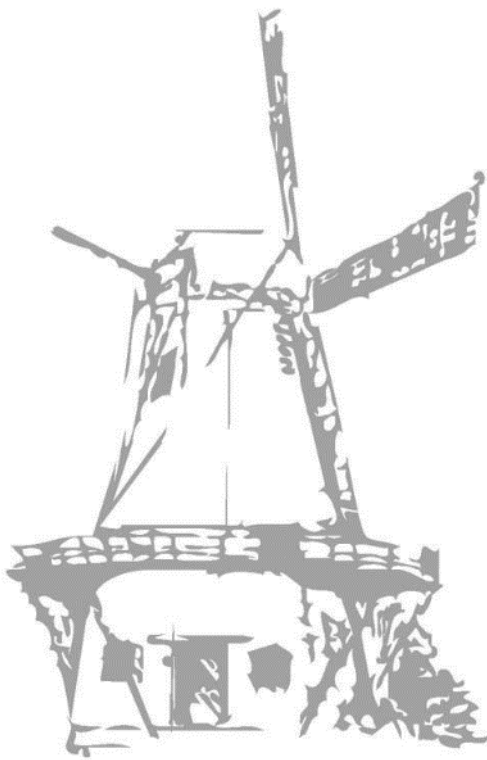
Veel materiaal, foto's, verslagen en attributen zijn al voorhanden. Maar heb jij nog interessante artikelen, oude voetbalschoenen of een oude voetbal etc. die je beschikbaar

wilt stellen, dan horen we dat graag. Je kunt een berichtje sturen naar info@reuselsport.nl

Uit het HWR archief

De door storm in ongerief geraakte moolen
[12 september 1714]

Streekarchief Regio Eindhoven - Schepenbank
Bladel inv. 39 folio 64.

*Wij Aelbertus Panis ende Willem Hoefmans
schepenen in Reusel quartiere hem van Kempelant
Meijerij van den Bosch verclaeren ende attesteren
sulcx ten versoecke van Jan Joosten pachter van
slants wint moolen alhier staende onder de
administratie van den Heer Johan Vegilin van
Claerbergen rentmeester der geestelijke goederen
over de voorsegde quartiere van Kempelant,
waerlijck, te wesen dat op den sesentwintighsten
februarij deses jaers 1714, door een stercke
hemelsewint, dito moolen is beschaedicht dus
danigh, den pachter den selve moolen tzedert de
voornoemde tempeest ofte wint, niet heeft connen
gebruijcken tot breecken van graenen tot den
twaelfde augustus mede deses jaers, ende als doen
wederom in staet bevonden, waer door den pachter
niet alleen het gemael heeft moeten missen maer
ende daerboven door vernietinge der graenen als
doen op den moolen wesende, niet verlies van
gereetschap, ende zijlen groote ende werckelijcke
schaeden heeft toegebracht ende moeten leijden,
aldus gedaen ende verclaert op den 12e september
1714.*

Uit de bibliotheek van de HWR

DAF Brandweerwagens

Auteur: P.G. Hoving (samensteller).

Het boek opent met een overzicht van de beginjaren van het automobielbedrijf. Hub van Doorne startte in 1931/32 de productie van chassis voor Van Doornes Aanhangwagens Fabriek te Eindhoven. Hub zelf was de knutselaar/uitvinder en zijn broer Wim de man van de commerciële organisatie. Vanaf 1949 wordt de productie van complete vrachtwagens opgezet, in de eerste jaren nog met motoren van buitenlandse makelij en ook de carrosserie kwam van andere leveranciers of werd door de koper zelf bij een carrosseriebouwer besteld.

De eerste DAF- brandweerwagens “liepen in 1949 van de band”, dat wil zeggen de chassis daarvoor. De carrosserie kwam nog van externen maar de cabine had toen al wel de karakteristieke “DAF-neus” uit de eigen productielijn.

In het boek passeren allerlei modellen met de nodige toepassingen de revue. Het is vooral een kijkboek voor de geïnteresseerde leek.

Over oud en nieuw erfgoed in Reusel

Vlak voor het verschijnen van deze Nieuwsbrief was een groot aantal van onze HWR leden “in vergadering bijeen” in onze Heemkamer in Reusel. Daar werd op 15 november onze thema-

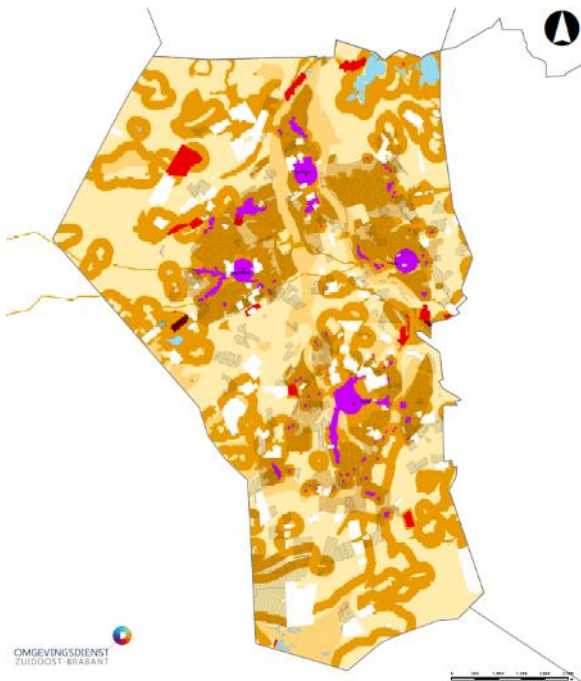
avond gehouden met als titel “Over oud en nieuw erfgoed in Reusel”.

Onze presentatrice op deze avond was Ria Berkvens, regioarcheoloog bij de Omgevingsdienst Zuidoost – Brabant die voor meer dan 16 gemeenten alles op het gebied van archeologie (en cultuurhistorie) verzorgt.

Zij coördineert vrijwel alle archeologische onderzoeken in de regio, is zeer deskundig en onder meer verantwoordelijk voor de huidige onderzoeken op de Kleine Hoeven in Reusel.

Archeologische beleidskaart 2020 gemeente Reusel-De Mierden

Ria heeft onze toehoorders deze avond de rijkdom van Reusel-De Mierden aan de hand van de erfgoedkaart toegelicht en duidelijk gemaakt wat deze vondsten aan nieuwe inzichten over ons verleden hebben opgeleverd.

Onze Werkgroepen – helpende handen gezocht!

In deze turbulente tijden zijn wij binnen onze HWR druk bezig om ons Reusels Erfgoed veilig te stellen voor de toekomst; dat doen we door enerzijds de collectie verantwoord te saneren en anderzijds door een inventarisatie en digitalisering van ons gehele erfgoed, een immense klus!

Helpende handen gezocht !

Een aantal collega's is regelmatig hiermee al druk bezig maar er zouden nog een aantal “meedoeners” erg welkom zijn. Bekijk de werkterreinen van onze Werkgroepen nog eens en we zijn ervan overtuigd dat er aspecten en activiteiten bij zijn die jou aanspreken; laat je niet weerhouden en kom naar de Heemkamer.

HWR presentatie voor Zorgboerderij Hapert

Een verzoek van Zorgboerderij Hapert, of wij mogelijk voor hun cliënten een voordracht wilden verzorgen van bijvoorbeeld een volksverhaal uit de Kempen, heeft vrijdag 14 oktober geresulteerd in een presentatie van onze collega Thijs van der Zanden voor een groep geïnteresseerde “senioren”.

Het is geen volksverhaal geworden maar een presentatie, ondersteund met dia's, die als titel had “Een wonderlijke mystieke wereld”, over paddenstoelen, zwammen of schimmels, een mooi onderwerp in deze “herfstige” periode. Een aandachtig publiek hoorde hoe deze organismen een oplossing van voedselschaarste zouden kunnen zijn en nu al grondstof leveren voor de beste antibiotica.

Wie deze boeiende presentatie ook wil bekijken,

volg deze link:

<https://heemkundereusel.nl/presentaties-lezingen-2.html>

Door de belangstelling zullen in de nabije toekomst nog een tweetal lezingen in de Zorgboerderij door ons worden gehouden.

Na twee eeuwen werd de “Vergeten grensweg van Arendonk” tussen grenspalen 204 en 205 geopend voor wandelaars

Op zaterdag 15 oktober openden gedeputeerde Kathleen Helsen (provincie Antwerpen), schepen An Hermans (Arendonk) en burgemeester Annemieke van de Ven (Reusel-De Mierden) een nieuwe wandelweg in Arendonk. Bijna tweehonderd jaar lang lag deze weg te sluimeren in archieven. In 1836, net na de Belgische onafhankelijkheid, reserveerde de gemeente Arendonk een vier kilometer lange strook voor een weg, precies langs de Nederlandse grens. Mettertijd verdween de strook onder de begroeiing en raakte in de vergetelheid. Toen medewerkers van provincie Antwerpen en gemeente Arendonk een tijd geleden op het bestaan ervan stootten, is beslist om de plannen van toen alsnog uit te voeren.

Met deze natuurstrook van ca. 10 m. breed en vier kilometer lang, tussen grenspaal 204 en 205, wordt een prachtig wandelpad toegevoegd aan onze regio.

Voor wie zelf deze wandeling wil gaan lopen:

<https://bit.ly/3goRSKM>

Vanaf nu ook films uit Tilburg en omgeving op BrabantinBeelden

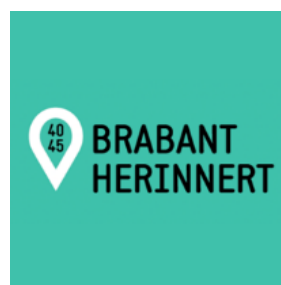
Een foto zegt meer dan duizend woorden, maar de geschiedenis wordt pas echt sprekend in film. Bewegend beeld gunt de kijker een korte blik in vervlogen tijden. Straatbeelden komen letterlijk in beweging en mensen komen weer even tot leven. Kortom, film ademt een bepaalde magie.

In het depot van Regionaal Archief Tilburg liggen tientallen films. Ze zijn verpakt in speciale ronde dozen en worden bewaard in een koelcel. Om zo de beelden voor de toekomst veilig te stellen. Maar, de magie van film moet vooral getoond worden. Met trots presenteert Regionaal Archief Tilburg de online filmbank: <https://bit.ly/3VwIF3d>

Van historische treinen die Tilburg doorkruisen tot het weldadige leven van de bewoners van het witte kasteel in Loon op Zand, en van de bevrijding van Oisterwijk tot de legendarische Bikse Fiste in Hilvarenbeek. Er is genoeg materiaal voor uren kijkplezier.

Brabant Remembers wordt Brabant Herinnert

Op 20 oktober vond de Brabant Herinnert Kick-off plaats in het Provinciehuis in Den Bosch. Tijdens de bijeenkomst werden de nieuwe projectplannen voor 2023-2025

gepresenteerd, en werd de nieuwe naam geïntroduceerd: Brabant Herinnert. Voor meer informatie over de nieuwe plannen en projecten richting en tijdens de viering en herdenking van 80 jaar vrijheid: <https://bit.ly/3XmniSI>

Amateurdichters Brabant gezocht; Schrijfwedstrijd Brabants kerstgedicht 2022

Eind dit jaar wordt voor de 26ste keer de schrijfwedstrijd om het mooiste Brabantse kerstgedicht georganiseerd. Alle amateurdichters van Brabant zijn van harte uitgenodigd om een gedicht te schrijven!

Het gedicht mag maximaal dertig regels lang zijn, en moet zijn geschreven in een Brabants dialect. Een gedicht inzenden is mogelijk tot uiterlijk 5 december. De finale zal op zondag 17 december om 14.00u plaatsvinden in de Snoeck, Marktplein 24 in Lith. Uw bijdrage mag worden gestuurd naar kerstgedichtenlith@gmail.com. Ook voor vragen kunt u op dit e-mailadres terecht.

Nieuwsbrieven

Deze maand ontving het HWR secretariaat diverse nieuwsbrieven van collega verenigingen. Deze zijn hier te lezen:

De Koerier van Brabants Heem – oktober 2022 nr 94: <https://bit.ly/3gqMWOd>

Nieuwsbrief Heemkunde de Heerlijkheid Oirschot - november 2022: <https://bit.ly/3EYGA9H>

Nieuwsbrief Brabants Erfgoed - november 2022: <https://bit.ly/3glzfau>

Nieuwsbrief Erfgoed Brabant - november 2022: <https://bit.ly/3tMFC9X>

Nieuwsbrief BHIC - oktober 2022: <https://bit.ly/3VfYDxm>

Nieuwsbrief Regionaal Archief Tilburg - november 2022: <https://bit.ly/3hTgf3r>

Nieuwsbrief Brabanders en hun Taal – november 2022: <https://bit.ly/3EpXPz1>

Nieuwsbrief Brabants Heem - november 2022: <https://bit.ly/3XIG9gr>

Nieuwsbrief heemkundekring Amalia van Solms Baarle-Nassau/Hertog - november 2022: <https://bit.ly/3Ayp3lN>

Nieuwsbrief Erfgoedhuis Veldhoven - oktober 2022: <https://bit.ly/3GDVMu5>

Nieuwsbrief Heemkundekring Tilborch – oktober 2022: <https://bit.ly/3GvVV2n>

Nieuwsbrief Erfgoedvereniging Dye van Best - oktober 2022: <https://bit.ly/3EMzMf6>

Nieuwsbrief Erfgoedvereniging Dye van Best - november 2022: <https://bit.ly/3OILws8>

Nieuwsbrief Heemkundige Studiekring De Acht Zaligheden - oktober 2022: <https://bit.ly/3hZAkp0>

Heemkunde Werkgroep Reusel heeft ook een facebook pagina. Je kunt ons vinden op: <https://www.facebook.com/heemkundereusel>

Wil jij onze Nieuwsbrief ook regelmatig ontvangen stuur dan een email naar secretaris@heemkundereusel.nl

Ook voor afmeldingen mailen naar secretaris@heemkundereusel.nl

Deze HWR nieuwsbrief en oudere afleveringen zijn terug te lezen in een archief op onze website: heemkundereusel.nl/nieuwsbrief.html

Spuit elf

De uitdrukking ‘spuit elf’, die als variant ook wel wordt aangevuld tot ‘spuit elf geeft (ook nog) modder’, is een bijzonder gezegde uit de Nederlandse taal. Hoe komen we precies aan deze weinig complimenteuze uitdrukking? En wat betekent spuit elf precies?

Over de betekenis van spuit elf

Mogelijk heeft iemand het je wel eens met een cynische blik tegen je gezegd: ‘Daar heb je spuit elf ook weer!’ Een spuit elf is een slome drol, iemand die net wat trager van handelen en/of begrip is dan een ander. Vaak wordt een spuit elf niet echt serieus genomen door anderen.

De spuit 11 komt vaak of altijd te laat, snapt een grap pas als laatste en is niet het meest snel als het om handelen gaat. Spuit elf doet dingen dan ook vaak op z’n elfendertigst of te elfder ure: traag, sloom, zonder gevoel van urgentie, kortom: heerlijk op het gemak.

Herkomst van spuit elf

Spuit elf bestaat al ruim een eeuw als Nederlandstalige uitdrukking. Een vroege vermelding van spuit elf (die ook nog modder geeft), komt voor in een feuilleton in De Amsterdammer van 23 oktober 1914, dus kort na het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog. De uitdrukking wordt ook vermeld in De scheepsjongen van Bontekoe uit 1924, waar staat :

‘Spuit nummer elf geeft ook water’, zei Harmen.

*Scheepsjongens van Bontekoe.
Beeld in de haven van Hoorn*

Er zijn drie theorieën over de herkomst van spuit elf als uitdrukking. In de eerste plaats verwijzen taalkundigen naar het gebruik van het telwoord elf voor gekken en gestoorden. Elf is het gekkengetal, zoals ook blijkt uit vergelijkbare uitdrukking met elf erin die evenmin complimenteerd bedoeld zijn: op z'n elfendertigst en het uit de Bijbel afkomstige te elfder ure. Een elf gebruikte men vroeger als term voor een 'boze geest' of een 'bedrieglijk persoon' en heeft dus een behoorlijk negatieve connotatie.

Ten tweede is elf een getal dat, omdat het één minder is dan een dozijn, onvolmaaktheid symboliseert. Waar twaalf als getal voor volheid staat en het 'getal van de perfectie' genoemd wordt - denk aan de Bijbelse 12 discipelen, de 12 maanden, tweemaal 12 uur maken een etmaal, etc. - , staat elf voor onvolkomenheid en imperfectie.

Een derde verklaring verwijst naar de brandweer. Volgens deze interpretatie van de uitdrukking zou spuit elf letterlijk verwijzen naar een brandweerspuit. Brandweerlieden nummer(d)en van oudsher de spuiten die gebruikt worden. Als elfde spuit bij een brand werd ingezet, dan hadden de andere tien spuiten hun werk vaak al gedaan. Spuit elf kwam dus meestal te laat. Vaak was het water in de sloot of gracht dan al op en spoot spuit elf geen water, maar vooral modder. Vandaar dat de uitgebreide versie 'spuit elf geeft (ook nog) modder' luidt.

In het Rotterdamsch Nieuwsblad werd in 1881 in een passage aan de elfde brandspuit gerefereerd: *"Hedenmorgen ontstond er bij een bakker aan de Keulsche Kade een schoorsteenbrand die spoedig door de manschappen van spuit 11 werd gebluscht"*.

Welke van deze drie verklaringen juist is? Daarover zijn de taalkundigen het niet eens. Het genootschap Onze Taal houdt het op de uitleg van spuit elf als gekkengetal. De 'brandspuitverklaring' acht Onze Taal niet waarschijnlijk, omdat er oude versies van het gezegde zijn waarin gesteld wordt dat spuit elf juist wel water, en dus geen modder, geeft.

Bron: Historiek